

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi kehitysalueelle tehtävien investointien korotetuista poistoista sekä leimaverolain 97 a §:n, kehitysalueiden veronhuojennuksista annetun lain 3 §:n ja merenkulun veronhuojennuksista annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki kehitysalueelle tehtävien investointien veronhuojennuksista. Ehdotuksen mukaan kehitysalueelle vuosina 1994—1997 perustettavien uusien tuotantolaitosten ja matkailuyritysten perustamisen sekä kehitysalueella toimivien tuotantolaitosten ja matkailuyritysten olennaisen laajentamisen tai uudistamisen yhteydessä hankittavan käyttöomaisuuden hankintamenosta saisi tehdä korotetun poiston. Poiston enimmäismäärä olisi käyttöomaisuuden säännönmukainen poisto korotettuna 50 prosentilla. Korotettu poisto saataisiin tehdä käyttöomaisuuden käyttöönottovuotena ja kahtena sitä seuraavana verovuotena. Kehitysalueella tarkoitettaisiin aluepoliittisen lainsäädännön mukaista I ja II tukialuetta. Leimaverolaissa säädetty oikeus saada hakemuksesta takaisin kehitysalueelle tehtävistä investoinneista suoritettu leimaveron säilytettäisiin entisellään.

Merenkulun veronhuojennuksia ehdotetaan jatkettavaksi siten, että vuosina 1994—1996 tilattujen alusten perusteella saataisiin tehdä jäämaksuluokkavähennys. Vähennyksen enimmäismäärä olisi kolme prosenttia aluksen han-

kintamenosta ja se saataisiin tehdä aluksen käyttöönottovuotena ja sitä seuraavana verovuotena. Jäämaksuluokkavähennyksen soveltamisedellytyksiä laajennettaisiin siten, että vähennys saataisiin tehdä myös ulkomailta tilatuista aluksista. Uusia alushankintavaruuksia ei saisi enää tehdä.

Lisäksi ehdotetaan kehitysalueiden veronhuojennuksista vuonna 1982 annettua lakia tarkistettavaksi siten, että veronhuojennuksen kohteena olevan käyttöomaisuuden varallisuusverovapaudesta huolimatta tällainen käyttöomaisuus luettaisiin varoiksi yritysvarallisuuden pääomatulo-osuutta määrättäessä.

Esitys liittyy valtion vuoden 1994 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vuoden 1994 alusta. Lakeja sovellettaisiin ensimmäisen kerran verovuodelta 1994 toimitettavassa verotuksessa. Kehitysalueiden veronhuojennuksista annetun lain yritysvarallisuuden pääomatulo-osuutta koskevaa säännöstä sovellettaisiin kuitenkin ensimmäisen kerran jo vuodelta 1993 toimitettavassa verotuksessa.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Kehitysalueiden veronhuojennukset

Voimassa olevat kehitysalueiden veronhuojennukset

Yrittäjälle, joka kehitysalueiden veron-

huojennuksista annetun lain (1073/89), jäljempänä vuoden 1989 kehitysalueiden veronhuojennuslaki, mukaisesti vuosien 1990—1993 aikana perustaa kehitysalueelle uuden tuotantolaitoksen tai matkailuyrityksen taikka olennaisesti laajentaa tai uudistaa siellä sijaitsevaa tuotantolaitosta tai matkailuyritystä, myönne-

tään veronhuojennuksia sekä tuloverotuksessa että leimaverotuksessa. Kehitysalueella tarkoitetaan aluepolitiikasta annetussa laissa (1168/88) tarkoitettua kehitysalueita, joka on tarkemmin määritelty perusvyöhykkeistä ja tukialueista annetussa valtioneuvoston päätöksessä (1373/88) sekä saaristoalueiden tukemisesta annetussa sisäasiainministeriön päätöksessä (369/89).

Tuloverotusta koskeva huojennus on tuotantolaitoksen perustamisen, laajentamisen tai uudistamisen yhteydessä hankitun käyttöomaisuuden vapaa poisto-oikeus. Verovelvollinen saa vähentää verotuksessa poistot haluamallaan tavalla omaisuuden käyttöönottovuotena ja neljänä sitä seuraavana vuotena. Haluttaessa saadaan siten jopa poistaa koko käyttöomaisuuden hankintameno jo omaisuuden käyttöönottovuotena. Vähennysoikeuden edellytyksenä on, että poistot on tehty myös kirjanpidossa. Lakia sovelletaan verovuosilta 1990—1997 toimitettavissa verotuksissa.

Lääninverovirasto maksaa hakemuksesta takaisin kiinteistön omistusoikeuden luovutuskirjasta ja vuokratonttia rakennuksineen koskevasta luovutuskirjasta suoritetun leimaveron, jos kiinteistö tai vuokratontti on hankittu vuosina 1990—1993 kehitysalueiden veronhuojennuksiin oikeuttavaa uutta tuotantolaitosta tai matkailu yritystä taikka tuotantolaitoksen tai matkailu yrityksen laajentamista varten. Leimavero palautetaan vain siltä osin kuin se kohdistuu yrityksen toiminnan kannalta tarpeellisiin rakennuksiin ja niiden tonttimaahan.

Kehitysalueiden veronhuojennuksista annetun lain (290/82), jäljempänä vuoden 1982 kehitysalueiden veronhuojennuslaki, mukaista vapaata poisto-oikeutta, ylimääräistä investointivähennystä ja varallisuusverovapautta sovelletaan vuosina 1982—1989 tehtyihin investointeihin. Koska mainittu laki sallii veronhuojennusten soveltamisen käyttöomaisuuden käyttöönottovuotena ja yhdeksänä seuraavana verovuotena, veronhuojennuksia voidaan soveltaa vielä vuonna 1998 toimitettavassa verotuksessa.

Kehitysalueiden veronhuojennusten jatkaminen

Poisto-oikeus ja leimaverovapaus. Vuoden 1993 alusta yritysverotusta uudistettiin siten, että yhteisöverokanta alennettiin 25 prosenttiin ja vastapainona veropohjaa laajennettiin muun

muassa poistamalla yleisvaraukset yhteisöiltä sekä karsimalla muita veropohjaa kaventavia veroetuksia. Kehitysalueiden määräaikaisiin veronhuojennuksiin ei tuossa yhteydessä kuitenkaan kesken niitä koskevan lain voimassaoloajan puututtu. Yritysverotuksen uudistamiseen liittyvät kehitysalueiden veronhuojennuksia koskevat ehdotukset sisältyvät tähän esitykseen.

Kehitysalueiden veronhuojennukset ovat osa aluepoliittista lainsäädäntöä. Veronhuojennusten on oletettu edistävän yritysten sijoittumista kehitysalueelle ja siten esimerkiksi parantavan työllisyyttä tällä alueella. Yritystoiminnan sijoittumista kehitysalueelle pyritään verotuen lisäksi tukemaan julkisin varoin myös suoria tukimuotoja käyttäen. Yritystoiminnan rahoitustukea on tarkoitettu myöntää vuoden 1994 alusta hallituksen esityksen laiksi yritystuesta (HE 100/1993 vp) mukaisesti. Lain perusteella voidaan myöntää kehitysalueetukea, pienyritystukea sekä pienten ja keski suurten yritysten kehittämistukea. Valtion vuoden 1994 talousarvioesitykseen sisältyy aluepoliittisina rahoitustukina edellä mainittuja tukimuotoja varten 527 miljoonan markan määräraha. Lisäksi ehdotetaan varattavaksi muun muassa maakunnan kehittämisrahaksi 75 miljoonan markan, alueellista kuljetustukea varten 110 miljoonan markan sekä pienten ja keski suurten yritysten investointien tukemiseen ja riskisijoitustoiminnan management-tukeen yhteensä 40 miljoonan markan määräraha. Aluepoliittiset näkökohdat vaikuttavat merkittävästi myös esimerkiksi Kera Oy:n ja sen tytäryhtiöiden kautta tapahtuvan julkisen tuen kananvoimiseen yrityksille.

Verotuksen kautta annettuun julkiseen tukeen liittyy monia ongelmia. Veronhuojennusten luonteesta johtuen tuen määrää ja kohdentumista ei voida tarkoin selvittää samalla tavoin kuin suorissa tukimuodoissa. Tämä vaikeuttaa tukitoimien vaikutusten arviointia. Koska veronhuojennusetu myönnetään kaikille tietylle alueelle sijoittuville yrityksille, veronhuojennukset kohdistuvat myös sellaisiin investointeihin, jotka tehtäisiin ilman veronhuojennusetuakin. Kehitysalueiden veronhuojennuksien käyttämisestä verohallituksessa ja valtion taloudellisessa tutkimuskeskuksessa tehdyt selvitykset osoittavat, että eniten veronhuojennuksia on käytetty puunjalostus- ja elintarviketeollisuuden sekä kustantamisen ja painamisen toimialoilla. Selvityksistä käy myös ilmi, että veronhuojennusten hyväksikäyttö painottuu

suuriin yrityksiin. Veronhuojennusedun voivat useissa tapauksissa parhaiten hyödyntää kehitysalueen lisäksi muuallakin toimintaa harjoittavat, hyvin menestyvät yhtiöt ja konsernit. Sen sijaan kehitysalueelle perustettavat pienet yritykset eivät toimintansa alkuvuosina monessa tapauksessa pysty käyttämään hyväksi veronhuojennusetuna olevaa lisättyä poisto-oikeutta. Suorat tukimuodot ovat veronhuojennuksia paremmin kohdennettavissa yrityksiin, joiden toimintaedellytyksiin niillä on todellista merkitystä.

Kansainvälisesti tarkastellen kehitysalueiden veronhuojennukset ovat poikkeuksellisen väljä ja edullinen veronhuojennusjärjestelmä. Poistojärjestelmän kautta annettava julkinen tuki on ongelmallinen myös määritettäessä aluepoliittisen julkisen tuen enimmäismääriä. Kehitysalueen investointituen ja muiden tähän rinnastettavien investointitukien yhteismäärä saisi yritystuesta annetun lain mukaan olla enintään 50 prosenttia käyttömaisuusinvestointien yhteismäärästä.

Kehitysalueelle tehtävien investointien tukemista veronhuojennuksin ehdotetaan jatkettavaksi, mutta supistettuna siten, että vapaan poisto-oikeuden sijasta veronhuojennusetuna sallittaisiin elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/68) mukainen enimmäispoisto korotettuna 50 prosentilla. Korotettu poisto-oikeus koskisi vuosina 1994—1997 kehitysalueella tehtäviä tuotantolaitosten ja matkailuyritysten perustamis-, laajentamis- ja uudistamisinvestointeja. Veronhuojennuspoisto saataisiin tehdä käyttömaisuuden käyttöönottovuonna ja kahtena sitä seuraavana vuonna eli yhteensä kolmena vuotena. Enimmäispoistoa käytettäessä esimerkiksi koneiden ja kaluston hankintamenosta olisi kahden vuoden kuluessa poistettu 70 prosenttia ja kolmen vuoden kuluttua 83 prosenttia. Vastaavasti teollisuusrakennuksen hankintamenosta olisi kolmen vuoden kuluessa poistettu 28 prosenttia. Veronhuojennuspoisto myönnettäisiin samanlaisille tuotantolaitoksille ja matkailuyrityksille kuin nykyisinkin.

Vuoden 1989 kehitysalueiden veronhuojennuslain alueellinen soveltamisala määräytyy aluepolitiikasta annetun lain ja sen nojalla annettujen valtioneuvoston ja sisäasiainministeriön päätösten mukaisesti. Aluepolitiikasta annetun lain voimassaolo päättyy kuluvan vuoden lopussa. Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys laeiksi alueiden kehittämistä ja saariston kehityksen edistämisestä annetun lain

muuttamisesta (HE 99/1993 vp). Ehdotuksen mukaan aluejakojärjestelmään tehtäisiin merkittäviä muutoksia. Kehitysalueen ja tukialueiden tarkempi määrittäminen tapahtuisi valtioneuvoston päätöksellä. Päätöksellä määrättäisiin myös kehitysalueeseen kuuluvista saaristo-alueista. Sekä alueiden kehittämistä annettavaa lakia että valtioneuvoston päätöstä sovellettaisiin vuoden 1994 alusta.

Ehdotuksen mukaan korotettu poisto-oikeus koskisi uuden aluepoliittisen lainsäädännön mukaisia I ja II tukialueita. Ehdotetun lain alueellinen soveltamisala olisi näin ollen jonkin verran voimassa olevan vuoden 1989 kehitysalueiden veronhuojennuslain soveltamisalaa suppeampi. Nykyisen lainsäädännön mukainen kehitysalue kattaa 88 prosenttia Suomen pinta-alasta ja 47 prosenttia väestöstä. Alustavan arvion mukaan ehdotuksen mukainen kehitysalueääritys kattaisi noin 60 prosenttia maan pinta-alasta ja 27 prosenttia väestöstä.

Leimaverovapautta ehdotetaan jatkettavaksi siten, että leimavero palautettaisiin myös vuosina 1994—1997 hankituista veronhuojennuksiin oikeuttavista kiinteistöistä.

Varallisuusverovapaus ja yritystulon pääomatulo-osuus. Vuoden 1982 kehitysalueiden veronhuojennuslain mukaan vuosien 1982—1989 aikana kehitysalueelle perustettua uutta tuotantolaitosta tai matkailuyritystä taikka tuotantolaitoksen tai matkailuyrityksen laajennusta tai uudistusta varten hankittua käyttömaisuutta ei pidetä veronalaisina varoina niiltä verovuosilta toimitettavissa verotuksissa, joita vapaa poisto-oikeus koskee. Lain nojalla myönnettävä vapaa poisto-oikeus koskee omaisuuden käyttöönottovuotta ja yhdeksää seuraavaa verovuotta, joten laki voi tulla sovellettavaksi vielä vuodelta 1998 toimitettavassa verotuksessa.

Vuoden 1993 alusta voimaan tulleen pääomatulojen verotuksen ja yritysverotuksen uudistuksen periaatteiden mukaan elinkeinotoimintaa harjoittavan luonnollisen henkilön ja kuolinpesän elinkeinotoiminnan tulos ja osuus elinkeinoyhtymän elinkeinotoiminnan tuloksesta voidaan verottaa osittain pääomatulona ja osittain ansiotulona. Pääomatuloksi, joka verotetaan 25 prosentin verokannan mukaan, katsotaan tuloverolain (1535/92) mukaan verovelvollisen osuus elinkeinotoiminnan tuloksesta siihen määrään saakka, joka vastaa hänen osuudelleen elinkeinotoimintaan kuuluneesta nettovarallisuudesta laskettua 15 prosenttia

tuottoa. Pääomatulo-osuutta laskettaessa nettovarallisuus lasketaan ja varat ja velat arvotetaan varallisuusverolaissa (1537/92) tarkoitetulla tavalla. Varallisuusverolain 12 §:n mukaan yrityksen nettovarallisuus määrätään siten, että yrityksen veronalaisista varoista vähennetään velat.

Tuloverolain ja varallisuusverolain mukaan yrityksen nettovarallisuutta määrättäessä varoina ei otettaisi huomioon vuoden 1982 kehitysalueiden veronhuojennuslaissa verovapaaksi säädettyä käyttöomaisuutta. Kehitysalueelle tehtävien investointien veronhuojennukseksi säädetty varallisuusverovapaus voi siten uudessa yritysverojärjestelmässä toimia verovelvollisen vahingoksi alentamalla merkittävästikin yritystulosta pääomatuloksi luettavaa määrää. Tämän vuoksi ehdotetaan, että vuoden 1982 kehitysalueiden veronhuojennuslakia muutettaisiin lisäämällä siihen säännös, jonka mukaan myös verovapaiksi varoiksi säädetty käyttöomaisuus otettaisiin huomioon varoina jaettavaan yritystulon ja elinkeino-yhtymän osakkaan tulo-osuuden pääomatulo-osuutta määrättäessä. Säännöksellä on merkitystä ensi sijassa rakennusten ja rakennelmien arvoa määrittäessä, sillä niiden arvostaminen tapahtuu nettovarallisuuslaskennassa verotusarvon perusteella silloin, kun verotusarvo on omaisuuden poistamatta olevaa hankintamenoa suurempi.

1.2. Merenkulun veronhuojennukset

Veronhuojennuslainsäädännön kehitys

Merenkulkualalle on tuloverotuksen kautta myönnetty julkista tukea sallimalla yritysten tehdä verotuksessa vähennyskelpoisia varauksia, ennenaikaisia poistoja ja ylimääräisiä vähennyksiä. Merenkulun veronhuojennuksista annetun lain (433/81) mukaiset veronhuojennukset käsittivät tilauspoistomahdollisuuden, oikeuden jäämaksuluokkavähennykseen sekä oikeuden alushankintavarauksen ja luokitusvarauksen vähentämiseen. Laki koski alunperin vuosina 1981—1985 tehtäviä alustilauksia ja alushankintavarauksia. Vuonna 1985 annetulla lailla (950/85) lain soveltamisaikaa jatkettiin viidellä vuodella.

Vuonna 1990 merenkulkuelinkeinoille myönnettäviä veroetuksia supistettiin kokonaisverouudistuksen yhteydessä siten, että tilauspoistoa ei ole saanut tehdä enää vuoden 1990

jälkeen tilatuista aluksista eikä luokitusvarauksen käyttöaikaa enää pidennetty. Luokitusvaraukset, joita ei ole käytetty vuoden 1995 loppuun mennessä, luetaan näin ollen mainitun vuoden veronalaiseksi tuloksi. Alushankintavarauksen ja jäämaksuluokkavähennyksen käyttöaikaa sen sijaan jatkettiin kahdella vuodella lailla (1101/90). Vuonna 1992 annetun lain (1543/92) mukaan veronhuojennusten voimassaoloaikaa jatkettiin vielä yhdellä vuodella. Alushankintavaraus voidaan näin ollen muodostaa vielä vuodelta 1993 laadittavissa tilinpäätöksissä ja jäämaksuluokkavähennys tehdä vuonna 1993 tilattujen alusten perusteella.

Alushankintavaraus. Verovelvollisella on oikeus vähentää laivanvarustustoiminnan tulosta tilinpäätöksissään vuosilta 1981—1993 tekemänsä alushankintavarauksen määrälle ei laissa ole asetettu ylärajaa. Alushankintavarauksen vähentäminen verotuksessa edellyttää, että Suomen Pankkiin tehdään kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä alushankintatalletus, jonka suuruus on puolet varauksen määrästä.

Alushankintatalletus saadaan nostaa verohallituksen luvalla, kun alushankintavarauksen käytetään vähintään 19 rekisteritönnin aluksen hankkimiseen. Aluksen hankintameno ei ole verotuksessa vähennyskelpoinen siltä osin kuin hankintamenoa on katettu varauksella. Hankittu alus voi olla ulkomailla rakennettu ja se voidaan hankkia käytettynäkin. Uusi alushankintavarauksen voidaan tehdä samana verovuonna, jona aikaisemmin muodostettua varausta käytetään. Alushankintavarauksista ei tarvitse käyttää aluksen hankintamenoa kattamiseen, vaan varaus voidaan haluttaessa myös tulouttaa verotuksessa. Alushankintatalletus saadaan tällöin nostaa aikaisintaan kahden vuoden kuluessa sen verovuoden päättymisestä, jonka tulosta varaus on vähennetty. Alushankintavaraukset on voimassa olevan lainsäädännön mukaan käytettävä tai luettava tuloksi viimeistään vuonna 1998.

Jäämaksuluokkavähennys. Verovelvollinen, joka vuosina 1981—1993 tilaa Suomessa rakennettavaksi I A tai sitä korkeampaan jäämaksuluokkaan kuuluvan nettovetoisuudeltaan vähintään 19 rekisteritönnin aluksen, saa tehdä laivanvarustustoiminnan tulosta jäämaksuluokkavähennyksen aluksen käyttöönottovuodelta ja kolmelta sitä seuraavalta verovuodelta. Vähennyksen viimeinen mahdollinen vähentämiskuusi on 1998. Vähennyksen suuruus on kolme

prosenttia aluksen hankintamenosta. Koska vähennys myönnetään neljältä vuodelta, se merkitsee yhteensä 12 prosentin ylimääräistä lopullista vähennystä tuloverotuksessa.

Jäämaksuluokkavähennys on vuodesta 1985 alkaen saatu valtiovarainministeriön luvalla tehdä muustakin kuin laivanvarustustoiminnan tulosta ja myös ulkomailta tilatuista aluksista. Käytännössä lupia ei ole kuitenkaan juuri myönnetty ulkomailta tilatuista aluksista. Poikkeuslupa vähennyksen tekemiseen muusta kuin laivanvarustustoiminnan tulosta on annettu silloin, kun kysymyksessä on ollut kotimaasta hankittu alus, jota käytetään verovelvollisen oman teollisuustuotannon kuljetuksiin.

Merenkulun veronhuojennusten jatkaminen

Kuten kohdassa Kehitysalueiden veronhuojennusten jatkaminen on jo todettu, yritysverotusta on vuoden 1993 alusta uudistettu siten, että yhteisöverokantaa on merkittävästi alennettu ja veropohjaa vastaavasti laajennettu. Vaikka yhteisöverokannan alennus 25 prosenttiin koskee myös merenkulkualaa, tällä alalla toimivien yritysten keskeisiä verotettavan tulon laskentaan vaikuttavia tekijöitä eli alushankintavarausta ja jäämaksuluokkavähennystä ei vuoden 1993 verotuksessa vielä muutettu, vaan niitä koskevat ehdotukset tehdään tässä esityksessä.

Veronhuojennusten lisäksi merenkuluelinkeinoa tuetaan julkisin varoin useilla suorilla tukimuodoilla. Ulkomaanliikenteen kauppaluettelosta annettu laki (1707/91) tuli voimaan vuoden 1992 alusta. Tähän niin sanottuun rinnakkaisrekisteriin merkityn aluksen omistavalle varustamolle maksetaan tietyin edellytyksin valtion varoista tukea, joka vastaa aluksella työskentelevien merenkulkijoiden mentytulosta toimitettua ennakonpidätystä sekä työnantajan sosiaaliturvamaksua. Tähän tarkoitukseen on valtion vuoden 1994 talousarvioesityksessä esitetty varattavaksi 80 miljoonan markan määräraha. Lastialusten hankintojen tukemiseksi on ehdotettu 69 miljoonan markan määrärahaa. Saaristoliikenteen avustamiseksi ja korkotukea varten on lisäksi ehdotettu myönnettäväksi yhteensä 825 000 markan määräraha.

Kansainvälisesti tarkastellen sekä alushankintavaraus että jäämaksuluokkavähennys ovat varsin ainutlaatuisia veronhuojennuksia. Ta-

loudellisen kehityksen ja yhteistyön järjestön (OECD) tekemästä selvityksestä, joka koskee jäsenmaissa käytössä olevia merenkulkualan tukimuotoja (DSTI/SI/MTC(92)14), käy ilmi, ettei vastaavanlaisia tukimuotoja ole käytössä muissa OECD:n jäsenmaissa. Varausmuodoista käytössä on lähinnä vain jälleenhankintavaraus, jonka avulla voidaan joko kokonaan tai osittain ehkäistä aluksen luovutusvoiton välitön verotus. Verottamatta jätetty luovutusvoitto pienentää tällöin hankittavan uuden aluksen verotuksessa vähennyskelpoista hankintamenoa.

Veronhuojennusten tarpeellisuus on osaltaan myös sidoksissa yritysverotuksessa sovelletta-vaan verokantaan. Yleisenä suuntauksena maissa, joissa viime vuosina on toteutettu alhaiseen verokantaan perustuvia verouudistuksia, on ollut myös erityisalvoja koskevien veronhuojennusten karsiminen.

Alushankintavaraus. Alushankintavarausten avulla voidaan pidättää yritykseen verottamattomia varoja tulevaa alushankintaa varten. Tältä osin alushankintavaraus on luonteeltaan investointivarausten kaltainen. Investointivarausslain (1094/78) mukainen investointivaraus koettiin merenkulkualalla lähinnä varauksen käyttöön liittyvien käyttöajanjaksojen johdosta liian rajoittavaksi, joten alushankintavaraus on ollut voimassa investointivarausten kanssa rinnakkaisena varausmuotona. Investointivarauskilainia on muutettu lailla (1366/91) siten, että investointivarauksia ei ole enää saanut muodostaa 1 päivänä tammikuuta 1992 tai sen jälkeen päättäviltä tilikausilta.

Koska alushankintavarausta ei tarvitse käyttää aluksen hankintaan, vaan se voidaan vapaasti tulouttaa, varausta voidaan käyttää myös tuloksentasauskeinona. Alushankintavarausten tarpeellisuutta onkin perusteltu keskeisesti sillä, että se sopii tuloksentasausvarauksena merenkulkualalle paremmin kuin muiden toimialojen yleisesti käyttämät varasto- ja toimintavaraus. Verovuodesta 1993 lähtien varastovarausta ei kuitenkaan enää voida vähentää verotuksessa eivätkä yhteisöt saa myöskään enää tehdä verotuksessa vähennyskelpoista toimintavarausta.

Alushankintavarausta on myös perusteltu keinona säästää hankintaa edeltävien vuosien tuloja alushankintojen rahoittamiseen. Alushankintavarausten avulla pystyttäisiin supistamaan luoton ottamisen tarvetta ja siten parantamaan varustamojen pääomaraken-
netta. Va-

rausten tarpeellisuus keinona parantaa yrityksen rahoitusrakennetta ja varautua tuleviin investointeihin riippuu kuitenkin keskeisesti sovellettavasta verokannasta. Alhaiseen verokantaan perustuvassa verojärjestelmässä on lähdetty siitä, ettei varauksia enää tarvita esimerkiksi yrityksen rahoitusrakenteen yleiseksi parantamiseksi eikä keinoksi varautua tuleviin investointeihin.

Lisäksi tulee ottaa huomioon, että aluksiin sovellettava nykyinen poistojärjestelmä sisältää jo sellaisenaan alushankintoihin kohdistuvan poistokiihokkeen. Aluksen hankintameno saadaan vähentää elinkeinotulon verottamisesta annetun lain irtaimen käyttöomaisuuden meno- ja jäännöspoistoa koskevien säännösten mukaisesti 30 prosentin vuotuisin poistoin, mikä on kansainvälisesti tarkastellen varsin korkea aluksen hankintameno poisto. Samaa poistoprosenttia sovelletaan esimerkiksi yritysten koneisiin ja kalustoon, joiden käyttöikä on yleensä alusten käyttöikä huomattavasti lyhyempi. Enimmäispoistoprosenttia käytettäessä muodostuu verotuksessa huomattava ylipoisto aluksen taloudellisen käyttöiän perusteella tehtävään kirjanpidolliseen poistoon verrattuna. Verotuksessa vähennetty ylipoisto ei yleensä tule välittömästi verotettavaksi myöskään alusta myytessä, sillä meno- ja jäännöspoistojärjestelmässä myyntivoitto tuloutuu ainoastaan välillisesti pienentämällä koko irtaimen käyttöomaisuuden meno- ja jäännöstä. Meno- ja jäännöspoistojärjestelmä toimii siten samalla eräänlaisena irtaimen kuluvaan käyttöomaisuuden jälleenhankintavarauksjärjestelmänä.

Yritysverouudistuksen periaatteiden mukaisesti ehdotetaan, että vuodesta 1994 alkaen ei enää saisi muodostaa uusia alushankintavarauksia. Ennen vuotta 1994 muodostettujen alushankintavarausten osalta tilanne säilyisi ennallaan eli ne olisi joko luettava tuloksi tai käytettävä aluksen hankintameno kattamiseen viimeistään vuonna 1998.

Jäämaksuluokkavähennys. Jäämaksuluokkavähennyksen pääasiallisena tarkoituksena on pidetty jääolosuhteissa liikkumaan pystyvän tonniston hankinnan tukemista. Vähennyksen tarvetta on perusteltu sillä, että jäävahvisteisten alusten hankintameno on noin 10 prosenttia suurempi kuin jäävahvistamattomien alusten hankintameno. Jäävahvistetun aluksen lastinkantokyky on alhaisempi kuin vastaavien muiden alusten ja sen polttoaineen kulutus on tavallista suurempi. Tällaisen aluksen myynti

saattaa myös olla vaikeampaa kuin vastaavien jäävahvistamattomien alusten myyminen.

Jäämaksuluokkavähennyksen on vuodesta 1978 asti saanut tehdä vain Suomessa rakennettavaksi tilatuista aluksista. Kotimaisuusvaatimuksen asettamista veronhuojennuksen saamisen edellytykseksi perusteltiin hallituksen esityksessä laiksi laivanvarustustoiminnan veronhuojennuksista (HE 235/1977 vp) ensi sijassa Suomen telakkateollisuuden ja telakoiden työllisyyden tukemisella. Lisäksi on esitetty, että veronhuojennus tukee Suomen vientiteollisuutta, joka on saattanut vedota varustamon saamaan tukeen rahtien hinnoittelua koskevissa neuvotteluissa.

Jäämaksuluokkavähennyksen tyyppiset ylimääräiset veronhuojennukset sopivat huonosti nykyiseen alhaiseen verokantaan ja laajaan veropohjaan perustuvaan verojärjestelmään. Muihin veronhuojennuslakeihin aikaisemmin sisältyneet vastaavat ylimääräiset investointivähennykset on verokannan alentumiseen liittyen jo poistettu. Vaikka nyt sovellettava yhtiöverokanta on niinkin alhainen kuin 25 prosenttia, pitkään jatkuneiden veronhuojennusten poistaminen kokonaisuudessaan voisi kuitenkin aiheuttaa vaikeuksia merenkulkuelinkeinoja harjoittaville varustamoille ja muille veronhuojennuksista etua saaneille yrityksille. Tästä syystä ehdotetaan jäämaksuluokkavähennys vielä säilytettäväksi siten, että sen vuotuinen enimmäismäärä säilyisi ennallaan, mutta vähennyksen saisi tehdä vain kahtena verovuotena. Jäämaksuluokkavähennyksen yhteismäärä olisi siten kuusi prosenttia aluksen hankintamenoista.

Voimassa olevan lain mukaan jäämaksuluokkavähennys saadaan tehdä pääsäännön mukaan vain Suomesta tilattujen alusten perusteella. Vaikka vähennys voidaan valtiovarainministeriön poikkeusluvalla tehdä myös ulkomailta tilatuista aluksista, on katsottava, että säännös voisi johtaa ulkomaisten yritysten syrjintään. Kotimaisuusvaatimuksen voidaan tulkita olevan Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (ETA-sopimus) valtioneuvoston sen yleisperiaatteen vastainen, että valtion varoista myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua on kielletty. Lisäksi vain kotimaiseen tilaukseen kohdistuvan veronhuojennuksen voidaan tulkita olevan vastoin ETA-sopimuksen 14. artiklan määräyksiä, joiden mukaan sopimuspuolten ei tule välittömästi tai välillisesti verottaa muista sopimuspuolista peräisin olevia tuotteita ankarammin kuin

kotimaisia tuotteita. Tämän vuoksi ehdotetaan poistettavaksi vaatimus, jonka mukaan jäämaksuluokkavähennyksen hyväksymisen edellytyksenä on aluksen tilaaminen suomalaiselta telakalta. Ehdotus merkitsisi tältä osin veronhuojennuksen soveltamisalan merkittävää laajentamista.

2. Esityksen vaikutukset

Ehdotus kehitysalueella tehtävien investointien korotetuista poistoista merkitsee julkiselle taloudelle verokertymän lykkääntymistä myöhempään ajankohtaan ja yrityksille mahdollisuutta korottomaan veroluottoon. Ehdotuksen arvioidaan lisäävän käyttöomaisuuden enimmäispoistoja vuosittain noin 300 miljoonalla markalla elinkeinotulon verottamisesta annetun lain mukaisiin poistoihin verrattuna. Vuodelta 1994 verotuottojen vähenemisen arvioidaan kuitenkin jäävän vähäiseksi, koska tällöin on vielä voimassa tuotannollisten investointien väliaikaisesti korotetuista poistoista annetun lain (462/93) sallimat kahdenkertaiset poistot. Vuonna 1995 ehdotuksen mukaisten korotettujen poistojen arvioidaan pienentävän yrityksiltä kerättävien verojen määrää noin 50 miljoonalla markalla.

Ehdotettu jäämaksuluokkavähennys on ylimääräinen, lopullinen veronhuojennus. Varustamoyritysten arvioidaan tekevän jäämaksuluokkavähennyksiä vuosittain noin 60 miljoonalla markalla. Tämä merkitsisi verotuottojen alenemista noin 15 miljoonalla markalla vuodessa vuosina 1994—1999.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä. Valmistelun yhteydessä on kuultu muun muassa ulkoasiainministeriötä, sisäasiainministeriötä, liikenneministeriötä, kauppa- ja teollisuusministeriötä, verohallitusta, Suomen Varustamoyhdistys r.y:tä ja Ålands Redarförening r.f:ää.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

4.1. Riippuvuus muista esityksistä

Eduskunnalle on annettu edellä mainittu

hallituksen esitys laeiksi alueiden kehittämistä ja saariston kehityksen edistämisestä annetun lain muuttamisesta. Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan vuoden 1994 alusta. Kehitysalueen ja tukialueiden yksityiskohtainen määrittäminen tapahtuisi mainitun lain nojalla annettavalla valtioneuvoston päätöksellä. Kehitysalueelle tehtävien investointien korotetuista poistoista ehdotetun lain alueellisen soveltamisala kytkettäisiin lakiviittauksin alueiden kehittämistä annettavan lain mukaiseen kehitysaluejärjittelyyn. Tämän lain soveltamisen edellytyksenä on siten alueiden kehittämistä annettavan lain ja sen nojalla annettavan valtioneuvoston päätöksen voima-saolo vuoden 1994 alusta.

4.2. Riippuvuus kansainvälisistä sopimuksista ja velvoitteista

Kehitysalueiden veronhuojennukset ovat osa aluepoliittista lainsäädäntöä, johon sisältyvät tuet tulevat kokonaisuudessaan ilmoitettaviksi EFTAn valvontaviranomaisille (ESA) ETA-sopimuksen voimaantullessa. ESA hyväksyy kansallisille kehitysalueille rajat sekä sallittavat tuki-intensiteetit. Eri tukiohjelmista kumuloitua tuki ei saa ylittää valvontaviranomaisen asettamia tukikatottoja.

Kehitysalueiden veronhuojennuksiin liittyviä ongelmia ovat tuen määrän ja intensiteetin hankala arviointi sekä epätasainen jakautuminen yrityksille. Korotetun poisto-oikeuden muodossa myönnettävä tuki on erityisen ongelmallinen määrittäessä ETA-sopimuksen voimaantultua sallitun aluepoliittisen tuen kokonaismääriä. Valtiontukivalvonnassa on periaatteena määrittää tukikatot maksimaalisen teoreettisen tuki-intensiteetin periaatteella. Tällöin veronhuojennusten tuki-intensiteetit muodostuvat monessa tapauksessa huomattavasti korkeammiksi kuin yritysten käytännössä veronhuojennuksesta saama etu.

Jäämaksuluokkavähennyksen soveltuvuutta ETA-sopimuksen periaatteisiin on tarkasteltu kohdassa Merenkulun veronhuojennusten jatkaminen. Ehdotetussa muodossa jäämaksuluokkavähennys ei olisi ETA-sopimuksen periaatteiden vastainen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki kehitysalueelle tehtävien investointien korotetuista poistoista

1 §. *Lain tarkoitus ja alueellinen soveltaminen.* Pykälän 1 momentista ilmenee lain tarkoitus. Kehitysalueen käsite määräytyisi 2 momentin mukaan alueiden kehittämistä koskevan lakiehdotuksen mukaisen kehitysalueen määritelmän perusteella. Ehdotetun lain mukaisella kehitysalueella tarkoitettaisiin mainitussa lakiehdotuksessa tarkoitettua kehitysalueen I ja II tukialuetta. Aluejako määritetään yksityiskohtaisesti valtioneuvoston päätöksessä.

2 §. *Veronhuojennukseen oikeuttavat investoinnit.* Veronhuojennuksen edellytyksenä olisi, että verovelvollinen perustaa kehitysalueelle uuden tuotantolaitoksen tai matkailuyrityksen taikka olennaisesti laajentaa tai uudistaa aikaisemmin perustettua tuotantolaitosta tai matkailuyritystä. Veronhuojennuksen edellytykset on tältä osin määritelty samoin kuin vuoden 1989 kehitysalueiden veronhuojennuslaissa. Korotettua poistoa sovellettaisiin vuosien 1994—1997 aikana toteutettuihin investointeihin. Oikeuskäytännössä on katsottu, että veronhuojennuksia on voitu soveltaa myös sellaisiin menoihin, jotka ovat syntyneet veronhuojennuslaissa tuotantolaitoksen perustamiselle säädettyjen aikarajojen jälkeen, jos investointi muodostaa yhden kokonaisuuden ja tuotantolaitoksen rakennustyöt on aloitettu sekä huomattava osa niistä suoritettu laissa säädettyjen aikarajojen puitteissa.

3 §. *Tuotantolaitoksen ja matkailuyrityksen määritelmä.* Pykälässä määritellään tuotantolaitoksen ja matkailuyrityksen käsite. Määritelmä vastaa vuoden 1989 kehitysalueiden veronhuojennuslaissa olevaa vastaavaa määritelmää.

4 §. *Veronhuojennuksen kohteena oleva käyttöomaisuus.* Säännöksessä määritellään veronhuojennuksen kohteena oleva käyttöomaisuus. Käyttöomaisuuden käsite on sama kuin vuoden 1989 kehitysalueiden veronhuojennuslaissa.

5 §. *Korotettu poisto.* Veronhuojennuksen kohteena olevista käyttöomaisuusinvestoinneista saataisiin tehdä poisto, jonka enimmäismäärä olisi 1,5 kertaa elinkeinotulon verottamisesta annetussa laissa säädetyn enimmäispoiston määrä. Veronhuojennukseen oikeuttavasta tehdas- tai työpararakennuksesta tehtävä vuotui-

nen enimmäispoisto olisi siten 7 prosentin sijasta 10,5 prosenttia rakennuksen poistamatta olevasta hankintamenosta. Vastaavasti irtaimen käyttöomaisuuden menojäännöksestä tehtävä enimmäispoisto olisi 30 prosentin sijasta 45 prosenttia. Korotettu poisto saataisiin tehdä omaisuuden käyttöönottovuodelta ja kahdelta seuraavalta vuodelta toimitettavissa verotuksissa.

Pykälän 2 momentissa määritettäisiin 1 momentissa ehdotetun korotetun poiston ja soveltamisalaltaan sen kanssa osittain päällekkäisen tuotannollisten investointien väliaikaisesti korotetuista poistoista annetun lain mukaisen korotetun poiston soveltamisalojen rajaus. Siltä osin kuin käyttöomaisuushankinta täyttäisi molempien veronhuojennuslakien soveltamisedellytykset, verovelvollinen saisi valita, kumpaa lakia käyttöomaisuuden hankintameno vähentämiseen sovellettaisiin. Jos käyttöomaisuuden hankintamenoa tehtäisiin poisto tuotannollisten investointien väliaikaisesti korotetuista poistoista annetun lain nojalla, samasta poistokohteesta ei saataisi myöhempänkään vuonna enää tehdä 1 momentin mukaista poistoa.

6 §. *Toiminnan osittaisiirto.* Pykälä koskee tapauksia, joissa verovelvollinen on siirtänyt osan liiketoiminnastaan harjoitettavaksi konserniavustuksesta verotuksessa annetun lain (1540/92) 3 §:ssä tarkoitettulle tytäryhteisölleen. Siirrettyä liiketoimintaa jatkava yritys saa tällöin tehdä korotetun poiston, vaikkei se itse ole tehnyt veronhuojennukseen oikeutettua investointia. Veronhuojennuspoiston kertaantumisen estämiseksi säännöstä sovellettaisiin vain silloin, kun luovutus tytäryritykselle on tapahtunut verotuksessa poistamatta olevaa hankintamenoa vastaavasta arvosta.

7 §. *Kirjanpitoa ja ilmoitusvelvollisuutta koskevat säännökset.* Pykälä sisältää säännöksen veronhuojennuspoiston kirjanpitosidonnaisuudesta ja verotuksen toimittamista varten annettavasta selvityksestä. Ilmoittamisvelvollisuutta koskeva säännös vastaa aikaisemmin kehitysalueiden veronhuojennuksista annetussa asetuksessa (1211/89) säädettyä ilmoitusvelvollisuutta.

8 §. *Voimaantulo.* Säännöksen mukaan laki tulisi voimaan päivänä kuuta 199 . Sitä sovellettaisiin verovuosina 1994—2000 toimitettavissa verotuksissa.

1.2. Leimaverolaki

97 a §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että kehitysalueen määritelmä vastaa kehitysalueelle tehtävien investointien korotettuja poistoja koskevan lakiehdotuksen mukaista kehitysalueen määritelmää. Säännöksessä oleva viittaus tuloverolakiin ehdotetaan tarkistettavaksi voimassa olevaa lainsäädäntöä vastaavaksi.

1.3. Laki kehitysalueiden veronhuojennuksista

3 §. Pykälään lisättäisiin säännös, jonka mukaan varallisuusverotuksessa verovapaaksi säädetty käyttöomaisuus luetaan kuitenkin varoiksi yritystulon pääomaosuuden perusteena olevaa nettovarallisuutta laskettaessa. Yritysvarallisuuden arvostus tapahtuu varallisuusverolaisissa säädetyllä tavalla.

1.4. Laki merenkulun veronhuojennuksista

6 §. Pykälän 1 momentin mukaan jäämaksuluokkavähennys saataisiin tehdä myös vuosina 1994—1996 tilatuista aluksista. Tällaisten alus-tilausten perusteella vähennys saataisiin kuitenkin tehdä vain aluksen käyttöönottovuodelta ja sitä seuraavalta verovuodelta toimitettavissa

verotuksissa. Vähennys myönnettäisiin myös ulkomailta hankituista aluksista.

8 a §. Lakiin lisättäväksi ehdotetussa pykälässä säädettäisiin verovelvollisen oikeudesta saada alushankintavaraus nostetuksi Suomen Pankista silloin, kun elinkeinotoiminta lopetetaan tai yritys on asetettu konkurssiin. Talletuksen nosto tapahtuisi verotoimiston antaman todistuksen nojalla.

14 §. Ehdotettua 6 §:n muutosta vastaavasti pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että 6 §:ää sovellettaisiin vuosilta 1994—1999 toimitettavissa verotuksissa.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994. Lakeja sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 1994 toimitettavassa verotuksessa. Yritystulon pääomatulo-osuuden laskentaa koskevaa vuoden 1982 kehitysalueiden veronhuojennuslain muutosta voitaisiin kuitenkin soveltaa kuitenkin jo verovuodelta 1993 toimitettavassa verotuksessa, jolloin pääomatulo-osuus ensimmäisen kerran määrätään.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**kehitysalueelle tehtävien investointien korotetuista poistoista**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus ja alueellinen soveltaminen

Tässä laissa säädetään kehitysalueen tuotanto- ja matkailuyritystoiminnan edistämiseksi tuloverotuksessa myönnettävistä veronhuojennuksista.

Kehitysalueella tarkoitetaan tässä laissa alueiden kehittämisestä annetun lain (/) nojalla valtioneuvoston määräämää kehitysalueen I ja II tukialuetta.

2 §

Veronhuojennukseen oikeuttavat investoinnit

Elinkeinotoimintaa harjoittavalla verovelvollisella, joka vuosien 1994—1997 aikana

1) perustaa kehitysalueelle uuden tuotantolaitoksen tai matkailuyrityksen; tai

2) laajentaa kehitysalueella olevaa tuotantolaitostaan tai matkailuyritystään taikka uudistaa niiden koneistoa, laitteita tai kalustoa niin, että

a) tuotantolaitoksen tuotantokyky tai tuotannon jalostusaste olennaisesti kasvaa; tai

b) matkailuyrityksen toimintakyky olennaisesti kasvaa tai laatutaso olennaisesti nousee,

on oikeus vähentää uutta tuotantolaitosta tai matkailuyritystä taikka tuotantolaitoksen tai matkailuyrityksen laajentamista tai uudistamista varten hankitun käyttöomaisuuden hankintameno siten kuin tässä laissa säädetään.

3 §

Tuotantolaitoksen ja matkailuyrityksen määritelmä

Tässä laissa tuotantolaitoksella tarkoitetaan:

1) laitosta, joka teollisesti valmistaa tai jalostaa tuotteita;

2) kauppapuutarhaa, taimitarhaa, turkistarhaa, kalastustoimintaa, kalanviljelylaitosta ja turvetuotantolaitosta, jos ne muodostavat maataloudesta erillisen liikkeen; sekä

3) työliikettä, joka pääasiallisesti valmistaa tai jalostaa tuotteita.

Tässä laissa matkailuyrityksellä tarkoitetaan:

1) hotellia, motellia ja muuta niihin verrattavaa majoitusliikettä;

2) majoitusliikkeen omistajan sen yhteydessä harjoittamaa ravitsemusliikettä; sekä

3) maatalouden yhteydessä harjoitettua majoitustoimintaa, jos se muodostaa maataloudesta erillisen liikkeen.

4 §

Veronhuojennuksen kohteena oleva käyttöomaisuus

Tuotantolaitoksen käyttöomaisuudella tarkoitetaan irtainta kulumaa käyttöomaisuutta sekä rakennusta ja rakennelmaa, joita käytetään tehtaana, työpajana, voima-asemana tai varastona taikka muuhun tuotantolaitoksen toimintaan välittömästi liittyvään tarkoitukseen.

Matkailuyrityksen käyttöomaisuudella tarkoitetaan irtainta kulumaa käyttöomaisuutta sekä rakennusta ja rakennelmaa, joita käytetään matkailuyrityksen toimintaan välittömästi liittyvään tarkoitukseen.

5 §

Korotettu poisto

Poiketen siitä, mitä elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/68) 30 ja 34 §:ssä säädetään, verovelvollisella on oikeus vähentää poistoina tuotantolaitoksen tai matkailuyritystoiminnassaan käyttämänsä 2 §:ssä tarkoitettua käyttöomaisuuden hankintamenoista siltä verovuodelta, jona uutta tuotantolaitosta tai matkailuyritystä taikka tuotantolaitoksen tai matkailuyrityksen laajentamista tai uudistamista varten hankittu käyttöomaisuus otetaan käyttöön, sekä kahdelta seuraavalta verovuodelta toimitettavissa verotuksissa määrä, joka on enintään elinkeinotulon verottamisesta annetussa laissa säädetyn poiston enimmäismäärä korotettuna 50 prosentilla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua poistoa ei saada tehdä sellaisen käyttöomaisuuden hankintamenoista, josta on tehty poisto tuotannol-

listen investointien väliaikaisesti korotetuista poistoista annetun lain (462/93) nojalla.

6 §

Toiminnan osittaisiirto

Verovelvollisella, joka jatkaa sille elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 a §:ssä tarkoitettulla tavalla siirrettyä emoyhteisönsä aikaisemmin harjoittamaa liiketoimintaa, on oikeus vähentää sen harjoitettavaksi siirrettyyn toimintaan liittyvän käyttöomaisuuden hankintameno verotuksessa niin kuin se itse olisi tehnyt emoyhteisön tekemän 2 §:ssä tarkoitetun investoinnin, jos käyttöomaisuuden luovutus-hintana on käytetty emoyhteisön verotuksessa poistamatta olevaa hankintamenoa.

7 §

Kirjanpitoa ja ilmoitusvelvollisuutta koskevat säännökset

Edellytyksenä tässä laissa tarkoitettujen pois-

tojen vähentämiselle verotuksessa on, että käyttöomaisuuden hankintameno on vähennetty samalla tavalla poistoina verovelvollisen kirjanpidossa. Veronhuojennuksen kohteena olevan käyttöomaisuuden hankintameno ja siitä tehdyt poistot on eriteltävä kirjanpidossa niin selvästi, että ne ovat helposti erotettavissa muista menoista. Verotuksen toimittamista varten verovelvollisen on esitettävä veronhuojennuksen myöntämistä varten tarvittava selvitys.

8 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Lakia sovelletaan verovuosilta 1994—2000 toimitettavissa verotuksissa.

2.

L a k i

leimaverolain 97 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 6 päivänä elokuuta 1943 annetun leimaverolain (662/43) 97 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 8 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa (1074/89), seuraavasti:

97 a §

Lääninverovirasto maksaa hakemuksesta takaisin leimaveron, joka on suoritettu kehitysalueelle tehtävien investointien korotetuista poistoista annetussa laissa (/) tarkoitettulla kehitysalueella olevan kiinteistön omistusoikeuden luovutuskirjasta ja kehitysalueella sijaitsevassa kaupungissa olevaa vuokratonttia rakennuksineen koskevasta luovutuskirjasta. Leimaveron palauttamisen edellytyksenä on, että luovutus on tapahtunut vuosina 1994—1997 vastaanottajalle, joka on hankkinut kiinteistön mainitussa laissa tarkoitettua uutta tuotantolaitosta tai matkailuyritystä taikka tuotantolaitoksen tai matkailuyrityksen laajentamista varten. Jos uuden rakennuksen huo-

neistot rakennuksen valmistuttua ovat pääasiallisesti mainitussa laissa tarkoitettua tuotantotoimintaa harjoittavien laitosten tai yritysten hallinnassa, palautetaan edellä mainitusta luovutuskirjasta suoritettu leimaveron myös tuoverolain (1535/92) 10 §:n 10 kohdassa tarkoitettulle osakeyhtiölle tai osuuskunnalle tämän hakemuksesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Vuosina 1990—1993 tapahtuneista luovutuksista suoritettuun leimaveroon sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

3.

Laki**kehitysalueiden veronhuojennuksista annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kehitysalueiden veronhuojennuksista 16 päivänä huhtikuuta 1982 annetun lain (290/82) 3 § seuraavasti:

3 §

Edellä 2 §:ssä tarkoitettua uutta tuotantolaitosta tai matkailuyritystä taikka laitoksen tai yrityksen laajennusta tai uudistusta varten hankittua käyttöomaisuutta ei pidetä veronalaisina varoina samassa pykälässä mainituilta vero vuosilta toimitettavissa varallisuusverotuksissa. Tässä pykälässä tarkoitettu käyttöomaisuus luetaan kuitenkin varoiksi tuloverolain (1535/92) 41 §:ssä säädettyä yritystulon pääomatulo-osuuden perusteena olevaa nettovarallisuutta laskettaessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1994 toimitettavassa verotuksessa. Lakia sovelletaan kuitenkin myös vuodelta 1993 toimitettavassa verotuksessa, mikäli verovelvollinen tekee sitä koskevan vaatimuksen ja esittää tarvittavan selvityksen veroilmoituksessaan.

4.

Laki**merenkulun veronhuojennuksista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merenkulun veronhuojennuksista 18 päivänä kesäkuuta 1981 annetun lain (433/81) 6 §:n 1 momentti ja 14 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat 30 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa (1543/92), sekä
lisätään lakiin uusi 8 a § seuraavasti:

6 §

Verovelvollisella, joka vuosina 1981—1993 tilaa Suomesta I A tai sitä korkeampaan suomalaiseen jäämaksuluokkaan rakennettavan, nettovetoisuudeltaan vähintään 19 rekisteritonnin aluksen, on oikeus siltä verovuodelta, jona alus on otettu käyttöön ja kolmelta sitä seuraavalta verovuodelta toimitettavissa verotuksissa vähentää laivanvarustustoiminnan tulosta muiden sallittujen vähennysten lisäksi kunakin vuonna määrä, joka on 3 prosenttia aluksen hankintamenosta (*jäämaksuluokkahennys*). Verovelvollisella, joka vuosina 1994—1996 tilaa Suomesta tai ulkomailta edellä tarkoitettua aluksen, on oikeus vähentää laivanvarustustoiminnan tulosta siltä verovuuo-

delta, jona alus on otettu käyttöön ja sitä seuraavalta verovuodelta toimitettavassa verotuksessa molempina vuosina määrä, joka on 3 prosenttia aluksen hankintamenosta.

8 a §

Jos verovelvollinen lopettaa elinkeinotoimintansa eikä kysymyksessä ole sulautuminen tai jos verovelvollisen omaisuus luovutetaan konkurssiin, luetaan alushankintavaraus sen verovuoden veronalaiseksi tuloksi, jona elinkeinotoiminta on lopetettu tai päätös konkurssiin asettamisesta on tehty. Verovelvollisella on tällöin oikeus nostaa alushankintatalletus Suomen Pankista. Verotoimisto antaa verovelvol-

liselle todistuksen alushankintatalletuksen nosto-oikeudesta.

14 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1981. Sitä sovelletaan vuosilta 1981—1995 toimitettavissa verotuksissa. Lain 6 §:ää sovelletaan kuitenkin myös vuosilta

1996—1999 toimitettavissa verotuksissa ja 7—11 §:n alushankintavarausta koskevia säännöksiä myös vuosilta 1996—1998 toimitettavissa verotuksissa.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 1993

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Ilkka Kanerva*

2.

Laki**leimaverolain 97 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 6 päivänä elokuuta 1943 annetun leimaverolain (662/43) 97 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 8 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa (1074/89), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

97 a §

Aluepolitiikasta annetussa laissa (1168/88) tarkoitettulla kehitysalueella, sellaisena kuin tämä alue on perusvyöhykkeistä ja tukialueista 28 päivänä joulukuuta 1988 annetussa valtioneuvoston päätöksessä (1373/88) sekä saaristoalueiden tukemisesta 26 päivänä huhtikuuta 1989 annetussa sisäasiainministeriön päätöksessä (369/89), olevan kiinteistön omistusoikeuden luovutuskirjasta ja kehitysalueella sijaitsevassa kaupungissa olevaa vuokratonttia rakennuksineen koskevasta luovutuskirjasta suoritettun leimaveron maksaa lääninverovirasto hakemuksesta takaisin, jos luovutus on tapahtunut vuosina 1990—1993 vastaanottajalle, joka on hankkinut kiinteistön kehitysalueiden veronhuojennuksista annetussa laissa (1073/89) tarkoitettua uutta tuotantolaitosta tai matkailuyritystä tai laitoksen taikka yrityksen laajentamista varten. Jos uuden rakennuksen huoneistot rakennuksen valmistuttua ovat pääasiallisesti kehitysalueiden veronhuojennuksista annetussa laissa tarkoitettua tuotantotoimintaa harjoittavien laitosten tai yritysten hallinnassa, palautetaan edellä mainitusta luovutuskirjasta suoritettu leimavero myös tulo- ja varallisuusverolain (1240/88) 10 §:n 9 kohdassa tarkoitetulle osakeyhtiölle tai osuuskunnalle tämän hakemuksesta.

Ehdotus

97 a §

Lääninverovirasto maksaa hakemuksesta takaisin leimaveron, joka on suoritettu *kehitysalueelle tehtävien investointien korotetuista poistoista* annetussa laissa (/) tarkoitettulla kehitysalueella olevan kiinteistön omistusoikeuden luovutuskirjasta ja kehitysalueella sijaitsevassa kaupungissa olevaa vuokratonttia rakennuksineen koskevasta luovutuskirjasta. *Leimaveron palauttamisen edellytyksenä on, että luovutus on tapahtunut vuosina 1994—1997 vastaanottajalle*, joka on hankkinut kiinteistön mainitussa laissa tarkoitettua uutta tuotantolaitosta tai matkailuyritystä *taikka tuotantolaitoksen tai matkailuyrityksen* laajentamista varten. Jos uuden rakennuksen huoneistot rakennuksen valmistuttua ovat pääasiallisesti mainitussa laissa tarkoitettua tuotantotoimintaa harjoittavien laitosten tai yritysten hallinnassa, palautetaan edellä mainitusta luovutuskirjasta suoritettu leimavero myös *tulo- ja varallisuusverolain (1535/92) 10 §:n 10* kohdassa tarkoitettulle osakeyhtiölle tai osuuskunnalle tämän hakemuksesta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Vuosina 1990—1993 tapahtuneista luovutuksista suoritettuun leimaveroon sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

3.

Laki**kehitysalueiden veronhuojennuksista annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kehitysalueiden veronhuojennuksista 16 päivänä huhtikuuta 1982 annetun lain (290/82) 3 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Edellä 2 §:ssä tarkoitettua uutta tuotantolaitosta tai matkailuyritystä tai laitoksen taikka yrityksen laajennusta tai uudistusta varten hankittua käyttöomaisuutta ei pidetä veronalaisina varoina samassa pykälässä mainituilta vero vuosilta toimitettavissa valtionverotuksissa.

Ehdotus

3 §

Edellä 2 §:ssä tarkoitettua uutta tuotantolaitosta tai matkailuyritystä taikka laitoksen tai yrityksen laajennusta tai uudistusta varten hankittua käyttöomaisuutta ei pidetä veronalaisina varoina samassa pykälässä mainituilta vero vuosilta toimitettavissa *varallisuusverotuksissa*. Tässä pykälässä tarkoitettu käyttöomaisuus luetaan kuitenkin varoiksi tuloverolain (1535/92) 41 §:ssä säädettyä yritystulon pääomatulo-osuuden perusteena olevaa nettovarallisuutta laskettaessa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1994 toimitettavassa verotuksessa. Lakia sovelletaan kuitenkin myös vuodelta 1993 toimitettavassa verotuksessa, mikäli verovelvollinen tekee sitä koskevan vaatimuksen ja esittää tarvittavan selvityksen veroilmoituksessaan.

4.

Laki**merenkulun veronhuojennuksista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merenkulun veronhuojennuksista 18 päivänä kesäkuuta 1981 annetun lain (433/81) 6 §:n 1 momentti ja 14 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat 30 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa (1543/92), sekä
lisätään lakiin uusi 8 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

6 §

Verovelvollisella, joka vuosina 1981—1993 tilaa Suomesta I A tai sitä korkeampaan suomalaiseen jäämaksuluokkaan rakennetta-

Ehdotus

6 §

Verovelvollisella, joka vuosina 1981—1993 tilaa Suomesta I A tai sitä korkeampaan suomalaiseen jäämaksuluokkaan rakennetta-

Voimassa oleva laki

van nettovetoisuudeltaan vähintään 19 rekisteritonnin aluksen, on oikeus siltä verovuodelta, jona alus on otettu käyttöön, sekä kolmelta seuraavalta verovuodelta toimitettavissa verotuksissa vähentää laivanvarustustoiminnan tulosta muiden sallittujen vähennysten lisäksi kunakin vuonna määrä, joka on 3 prosenttia aluksen hankintamenosta (*jäämaksuluokkavähennys*).

Ehdotus

van, nettovetoisuudeltaan vähintään 19 rekisteritonnin aluksen, on oikeus siltä verovuodelta, jona alus on otettu käyttöön ja kolmelta sitä seuraavalta verovuodelta toimitettavissa verotuksissa vähentää laivanvarustustoiminnan tulosta muiden sallittujen vähennysten lisäksi kunakin vuonna määrä, joka on 3 prosenttia aluksen hankintamenosta (*jäämaksuluokkavähennys*). Verovelvollisella, joka vuosina 1994—1996 tilaa Suomesta tai ulkomailta edellä tarkoitetun aluksen, on oikeus vähentää laivanvarustustoiminnan tulosta siltä verovuodelta, jona alus on otettu käyttöön, ja sitä seuraavalta verovuodelta toimitettavassa verotuksessa molempina vuosina määrä, joka on 3 prosenttia aluksen hankintamenosta.

14 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1981. Sitä sovelletaan vuosilta 1981—1995 toimitettavissa verotuksissa. Lain 6 §:ää ja 7—11:n alushankintavarausta koskevia säännöksiä sovelletaan kuitenkin myös vuosilta 1996—1998 toimitettavissa verotuksissa.

8 a §

Jos verovelvollinen lopettaa elinkeinotoimintansa eikä kysymyksessä ole sulautuminen tai jos verovelvollisen omaisuus luovutetaan konkurssiin, luetaan alushankintavaraus sen verovuoden veronalaiseksi tuloksi, jona elinkeinotoiminta on lopetettu tai päätös konkurssiin asettamisesta on tehty. Verovelvollisella on tällöin oikeus nostaa alushankintatalletus Suomen Pankista. Verotoimisto antaa verovelvolliselle todistuksen alushankintatalletuksen nosto-oikeudesta.

14 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1981. Sitä sovelletaan vuosilta 1981—1995 toimitettavissa verotuksissa. Lain 6 §:ää sovelletaan kuitenkin myös vuosilta 1996—1999 toimitettavissa verotuksissa ja 7—11 §:n alushankintavarausta koskevia säännöksiä myös vuosilta 1996—1998 toimitettavissa verotuksissa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 . _____